

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.
Correspondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Regularea dotațiunii preoților,

de preotul George Rain.

— Articol final. —

III.

Incă privește ridicarea dotației preoțești din partea statului la 2400 cor. aceasta este o chestie, care nu depinde dela noi. In această privință noi ne folosim cel mult de citatul scripturei: „bateți — ca să vi se deschidă, cereți — ca să vi se dea”, căci „vrednic este slujitorul de plata sa”. Incolo însă această latură a chestiunii să o lăsăm numai in grija bunei chibșuine a corporațiunii noastre supreme bisericești, care de sigur nu ne dorește prescurtarea, dar, care nu scapă din vedere nici interesele mai înalte ale bisericii și neamului.

Sub acest raport, dela preoțime, — factorul de supremă forță și importanță in mecanismul vital al bisericii — se cere o atitudine de conformare ireproșabilă și un respect de disciplină necondiționat.

Cum se va rezolva chestia congruei in anul viitor, și ce atitudine va putea observa congresul nostru național bisericesc, nu suntem in poziția de a ști și a cunoaște acum.

Un lucru însă îl știu, și lucrul acesta nu trebuie scăpat din vedere. Temelia congruei — dupăcum și din experiențele de până acum am putut vedea, — nu e destul de solidă și nu e de construcție sigură, cel puțin pentru noi — nu.

Să ne deșteptăm deci! La bazele unei congrue viitoare, zidită pe lespezi de granit, trebuie să ne gândim și să muncim toți și cu zor. Să lucrăm din toate puterile la ridicarea cătăuiei noastre, ca — la cas de lipsă, — chiar și in timpul cel mai apropiat, să ne poată adăposti. La „fondul cultural” să contribuim cu sume mai mari și congrua sistată dela unii preoți, fără motive și fără verdict legal pe cale disciplinară, ac-

ceptabil și din partea consistorului, să se dea și rebonifice de aci — deocamdată, fie și numai in parte, ca astfel să nu fie nici un preot, care să sufere fără drept.

Să lucrăm apoi cu intensitate și fără preget in parohii pentru înființarea de fonduri bisericești!! Văicăreala și plângerile să-le lăsăm la o parte, noi să muncim — pentru mână.

Dacă există fapt punibil, care să invoale delict disciplinar, apoi necondiționat ar fi să fie faptul, de a funcționa in vre-o parohie 5-10 ani fără să se fi pus bază unui fond bisericesc neatacabil. Plângerea unui atare preot după „ameliorări” ar trebui onorate fără cruțare cu — cercetare disciplinară, pentru neglijența îndatoririlor sale de conducător al unei parohii. E cam aspru acest mod de a vedea, dar e susținut de balansa dreptății care arată, că numai așa s-ar putea vindeca cangrena din organism.

Fel și fel de mijloace ne stau la îndemână pentru ajungerea la rezultate, trebuie alese numai cele potrivite cu împrejurările locale.

In chipul acesta mână salarul preoților ar fi pe deplin asigurat și acoperit, și la cas de lipsă, după modul arătat mai sus, — o parte — chiar și astăzi.

E mai greu traiul azi decât acum 10-20 de ani; dar e adevăr prevăzut de calcularea pozitivă și de logică, că peste 10-20 de ani va fi și mai greu. Fără lucrul este deci, că dacă plângerile preoților de azi întrec pe acelea ale antecesorilor, — cu mult mai amară o să fie lupta pentru traiul a preoțimeii de mână, in cazul că barca salvatoare a bisericii va fi lăsată numai in voia întâmplării și a vânturilor streine, și nu se va manifesta o efortare generală spre îndreptarea ei către țăr-mul dorit!.

Văd înaintea mea individualitatea de cristal a fenomenului român, Vasile de Stroescu... Ce mână darnică!.. Ce inimă largă!.. Câtă

jertfă curată și sfântă din partea acestui suflet mare!!.. Ei bine, dar in raport cu lipsurile unei biserici... care e rezultatul?... In vreme de mare secetă abia să va observa in holdă rezultatul udăturii cu ulcica a câte unui fir de plantă... Dacă dorim mântuirea holdelor, avem deci să preparăm canale!.. E lucru greu, migălos și anevoios, cu adevărat, dar după timp, când vor fi pline dela sine toate cu umezeală hrăitoare, — roduri imbelșugate ne vor suride!.. Să ne creștem deci noi Stroesții noștri, pentru fiecare parohie câte unul.. pentru timpurile viitoare! Să începem a săpa cu incetul, și fără a descuraja, la rășeaua „canalurilor” mântuitoare a agrilor noștri bisericești. Inființarea și continua alimentare a fondurilor bisericești să fie ordin de capitală datorie pentru fiecare purtător de patrafir. Bazele fondurilor bisericești, alimentate meru cu fileri mărunți, — imbinându-se in activitate cu „fondul cultural” central, după vremi nu tocmai prea depărtate, ar scăpa biserica de nevoi, și ar scăpa și pe preoți de tânguiri...

Atunci, când fiecare parohie își va avea pe „Stroescul” său, care să o ajute in continuu și la toate lipsele in mod îndestulitor... atunci când și fondul bisericesc din cel mai ascuns cătun de munte, va acompănia, va sprijini „fondul cultural” in înalta sa problemă, — se vor ivi și literile de aur ale proverbului: „am voit, și am putut”! „Prin ale noastre forțe am ajuns la putere și mărire”!...

Să reasumăm acum cele accentuate mai sus in meșnicia ce ne preocupă.

O regulare și îmbunătățire a venitelor și dotațiunii preoțești este inevitabilă. Indreptarea acestei probleme spre cărările rezolvirei norocoase ne indică două direcțiuni: a). Regularea fără întârziere a venitelor preoțești dela popor și a tuturor competențelor stolare, — după puțină

in mod uniform, egal și așezat pe bază sigură, absolvându-se totodată preotul de sarcina de a-și încasa singur „adăul”, alături cu văcarul satului, și de a fi constrâns a spune fiecărui „miluior” un „bogdaproste. b). Pregătirea terenului de ameliorare și ridicare a salarelor preoțești pe baze de asemenea sigure și neclătinătoare, independente de suflul ori cărui vântuleț.

Cea dintâiu e o problemă, care nu poate întârzia, ci trebuie rezolvită acum. Putință este, deoarece partea aceasta a chestiunii implică de-a dreptul numai voința Consistoarelor și a preoților de o potrivă. Ear cooperarea acestor doi factori abia s-ar putea concepe altfel decât numai cu introducerea „Conferențelor generale preoțești”, conduse de înșiși Arhierii noștri și constătătoare din toți membrii consistoarelor, — a protopresbiterilor tractuali, ca membri naturali, și din câte 2 preoți din fiecare protopresbiterat, cu mandat pe un anumit timp.

Incă privește partea a doua a chestiei, aceasta reclamă un timp mai îndelungat. Dorind a satisface acestei necesități, trebuie privit viitorul. Să luăm anul 1960 ca și cum acesta ar fi anul curgător... Da, fiindcă sigur și atunci vor fi preoți, biserică, năcazuri și lipsuri..., deci de pe acum să începem a pune stavile valurilor acelor vremuri... Fără fond bisericesc — neatacabil, să nu mai fie nici o singură parohie in întreaga noastră metropolie. La vremea lor, aceste fonduri, ajutate și de fondurile centrale, vor face cu putință — chiar și de s'ar sista oarecum congrua primită dela stat — ca salarele preoților să corespundă cerințelor timpurilor curgătoare.

In această ordine de idei cred eu că și-ar putea primi rezolvirea norocoasă problema regulării dotațiunilor preoțești, atât de actuală și atât de des accentuată in timpul din urmă.

FOIȘOARĂ.

Schițe dela sate.

Moș Irimie.

De El. Măgean.
(Fine.)

Moș Irimie după ce își lăsa cojocul de pe umeri, venise in curte și se așeză sub nuc. Ileana aduse mămăliguța, o răsturnă pe oupătorul de lemn și acum se pregătea să aducă laptele fiert din pivniță unde-! dusesse să se răcească. Moș Irimie o întrebă:

— „Da mamă-ta n'a venit?”

— „N'a venit, — răspunse Ileana, — că s'a dus la biserica din deal cu „lămpașu” la groapa „tuțului tău”, dar trebuie să vie îndată”. — „Tuțu tău”, care era bunicul Ileanei, murise pe când aceasta era de vre-o zece ani. In anii aceia pe când era mică o lua pe genunchi și o juca; îi spunea povești frumoase și de căteori se ducea prin țarg fradușea și de căteori se ducea la muncă, care de căteori o dojenia, „tuțu tău” îi lua apărarea. Și de căteori își aducea aminte de el, lacrimile îi se iveau in ochi însoțite de câte un oftat.

— „Da însă n'a tras de ieșire in deal?” — întrebă moș Irimie.

— „Ba o tras mai adineaori, — răspunse Ileana, — și trebuie să vie îndată și mama”.

Nu tresu mult și lelea Ana se și ivi pe poartă ținând in o mână lămpașul, iar in cealaltă un corn de presură. Lelea Ana era o femeie cam de vre-o cincizeci de ani, de statură mijlocie. De sub so-vănelui alb se vedea pe la tample părul încăruntit.

Cu toate năcazurile câte le-a îndurat, totuși și-a păstrat fața plină, dar câteva brazde de suferință se vedeau săpate pe obrazul ei. Ochiu mic și storci de lacrimi erau plini de bunătațe, și vorbea întotdeauna zimbând. După ce așeză lămpașul in cui, veni sub nuc, la masă, băgă mâna in sân și scoase o scrisoare peotluită. Se uită ou băgare de seamă la ea, apoi o dădu lui moș Irimie să o citească.

— Mi se pare că-i dela Dinu nost', din țara nemțească, — zise lelea Ana nerăbdătoare să vadă ce sorie. Ileana când auzi că a venit scrisoare dela frate-său veni din bucătărie să asculte și ea. Moș Irimie după ce deslăcu scrisoarea, își scoase ochelarii, îi aburi puțin și după ce îi șterse cu un colț al năfrămei începu să citească. Scrisoarea începea astfel:

„Scumpii mei părinți!

„Doresc ca aceste rânduri să vă găsească sănătoși și fericiți. Eu nu v'am mai scris până acum, că am trecut prin multe, și bune și rele, și n'am vrut să vă mai amărăsc sufletul. După ce am plecat de acasă, cu stipendiul ce l-am câpătat și banii ce mi-i-ați dat dvoastră, m'am putut înscrie la școala de meșnică de aici. Patru oisuri pe zi lucrăm într'un atelier de lăcătușerie și astfel îmi puteam câștiga ce să mănânc. In scurt timp mă împrietenisem ou mulți, mai ales că erau vre-o câțiva și din părțile noastre. Ea la biserica n'am fost, că aici nu sunt biserici de legea noastră, dar seara citeam „cartea de rugăciuni” care mi-ați băgat o in cufar, când am plecat. Pe aici lumea îi tare peștriță și mulți nici nu se închină lui Dumnezeu te și răd. Au vrut vre-o câțiva să mă monească și pe mine să intru in adunarea lor, dar „carticica de rugăciuni” care mi-a băgat o mama in cufar, plângând, m'a ferit de ispita lor diavolească. Mi-e dor tare să vă văd. Ce ochi ar face sorioara Ileana, să vadă câte minunății sunt pe aici. Cu ajutorul lui Dumnezeu cred că o să ies și cu școala asta bine, și atunci vom putea răsufla mai ușor ou toții și dvoastră veți fi mai ajutoare. Sărut pe sorioara Ileana, iar dvoastră vă sărută mâ-nile al dvoastră flu
Constantin”.

După ce isprăvi de citit, moș Irimie își ridică ochelarii pe frunte și rămase pe gânduri. Lelea Ana rămase ou ochii pironiți pe scrisoare, de par'că voia s'o soarbă și lacrimi de bucurie și dor se rostogoliră pe obrazii ei. Ileana fugise in bucătărie să-și asouădă fața, pe care lacrimile i-o inundaseră ou total.

După mănăcare lelea Ana ieșise la poartă să mai povestească ou vecinele, iar Ileana după ce deretioasă prin bucătărie se duse in casă să se gate de horă. Numai moș Irimie nu se mișcă din loc. Cu capul răzimat in palme gândurile învâlmășite îl duseau departe de tot, pe vremea când se însurase. Avea atunci in bătaura două vaci, două păsări de boi, cai, căruță, plug și toate soulele câte se cer la un gospodar. Hambarele erau pline de bucate și fericierea domnea in casa lor. Și a dus-o el așa liniștit multă vreme. In vremea aceasta l-a dăruit Dumnezeu ou patru copii. Văzând că vremurile sunt tot mai grele și banii vine tot mai greu in casa, se apucă de negustorie spre a și putea crește mai ușor copiii. In doi ani însă pierdu tot, bani și vite, își zălogi locurile și rămase aproape pe drumuri, fără să poată nădăjdui la cineva. A luat traista in spate și a plecat in lumea largă, — că ce era să facă. A plecat ou inima împietrită de durere văzând in ce stare își lasă nevasta și copilașii, dintre cari cel mai mare era

Discurs festiv.

Di director gimnazial, *Virgil Onițu*, a rostit în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel, cu ocazia încheierii anului școlar la școlile medii gr. ort. române din Brașov, următorul discurs festiv:

*Domnilor și doamnelor!
Iubită tinerime școlară!*

O deosebită bucurie-mi stăpânește inima mea, când — ca director al acestor școli — pentru a 18-a oară uez această tribună, ca să rostesc cuvântul meu de încheiere a anului școlar către elevii, către părinții lor și către prietini și binevoitori școlare noștri, întruniți în sala aceasta.

Bucuria aceasta deosebită, — pelângă, nota generală de bucurie, care caracterizează această zi de revoltă a unui an de muncă școlară, — izborește din 2 momente ce-mi înviorază gândul și inima.

Primul moment este o plăcută și fericită revedere după o lungă despărțire de 15 ani.

O grupă dintre cei mai vrednici și mai însuflețiți fii ai școlilor noastre, cari în vara anului 1897 au sburat din acest cuib cald al învățaturii spre orizonturile necunoscute ale luptei pentru viață, — iată că a revenit azi aducând prinosul său de iubire și de pietate către școala-mamă, care-i învățase să sboare.

În gândul meu îi revăd imberbi, cu ochii soarecitori de neastâmpărul plăpândelor tinerețe, șezând pe băncile școlii noastre și sorbind învățătura ce le-o dam cu toată căldura inimii mele tinere de atunci. Și mă înduioșez când îi revăd azi aoi bărbăți, gravi, serioși și așezați și când mă văd stând iarăși în fața lor, pe mine, dascălul lor tinăr de odinioară, grăindu-le acum cu glasul potolit al omului pornit pe povârnișul de încercări al vârstei. Dar clipa fugară a duioșiei trece, făcând iarăși loc bucuriei deosebite a revederii, care — în cazul de față — însemnează o solemnă mărturisire a recunoștinței. Căci vrednicia lor li-a dat curajul să se înfățișeze azi înaintea foștilor lor dascăli, — niște nevrădnicii nu îndrăznesc să se mai aștepte aoi, — iar vrednicia noastră, a dascălilor lor de odinioară, i-a stimulat să facă acest act de recunoștință, — căci față cu niște nevrădnicii nu se îndeamnă nimeni la acte de pietate și de recunoștință.

Fixez acest moment, căci el ne dă putere și avânt și este un izvor de mare mulțămire sufletească pentru noi toți.

Vă salut deoi cu toată dragostea inimii mele, iubii elevi de odinioară, și vă mulțămesc pentru fortificarea sufletească ce mi-ați făcut nouă, celor ce am muncit la creșterea voastră! Rămâneți și în viitor cu credință tare și cu nădejde mare pe calea largă și dreaptă a nesculzului, din care ați ieșit, care v-a crescut și care vă rechemă jertfa de muncă și de devotament.

Iubiților, bine ați venit în mijlocul nostru!

Și acum să-mi dați voce să trec la al doilea moment de mare bucurie ce mă stăpânește în ziua festivă de azi.

Cu ziua de azi, domnilor și doamnelor, încheiem o epocă în viața școlilor noastre, pentru că anul școl. viitor să începem o epocă nouă, mai frumoasă și mai bogată în roade. După o înaintare continuă în vreme de 62 de ani, pe o cale

anevoioasă plină de asperitățile terenului încă prea puțin bătut, — iată-ne ajunși la un cap de drum nou, cu meșteșug trasat, cu îngrijire temeluită și cu pricepere nivelată. Precum un turist, — care obosit de o cale trudnică și lungă a răzbit în sfârșit până la capătul ei și se află acum în fața unei cărări noi, drepte, largi și bătute, — și cu desfătare umflându-și pieptul din plinul lîmpele al aerului de munte, își uscă sudoarea frunții sale și înviorat și ușorat pornește vesel și cu nouă puteri pe cărarea desfătății ce i s'a pregătit, — tot astfel ne simțim astăzi noi, călăuzii acestor școli.

Zeii de ani am urcat și ne-am încercat pe cărările grele ale trecutului, — dar azi iată-ne la larg. De zeii de ani părinți și profesori cu o inimă am simțit neajunsurile trupesti — și în consecvență de mulțorii și sufletești și morale — cu cari se luptau fiii noștri, școlarii acestor institute, — pentru că nu aveau un adăpost potrivit, sănătos, îngrijit, care să le înlesnească lupta pentru carte și biruință asupra ispitelor multe ce țin calea unui tinăr. De zeii de ani ne-am sbatut cu dorința deșartă în suflet după un internat mare, modern, alcătuit în cele mai igienice și pedagogice condiții, care să ne înlesnească munca școlară și să ne garanteze trănicioara rezultatelor acestei munci.

În sfârșit iată, că din dărnicia unor nobili și generoși mecenati mutați dela noi, din inima caldă, prin stăruința de fier și munca fără preget a Reprezentantilor actuali ai proprietarilor școlilor noastre: s'a înălțat internatul dorit! Și cu ajutorul lui Dumnezeu, la toamnă va intra între zidurile lui suflătorul vieții, se vor deschide porțile lui pentru cei dornici de lumină și de muncă rodnică și îngrijită.

Dați-mi voie, Dilor și Doamnelor, ca din prilejul zilei festive de azi, să vă înțeleg câteva momente — căci îmi închipui, că pe D-v. pe toți Vă interesează și vă animează chestia internatului nostru, în toamă ca și pe mine, — arătându-vă principiile fundamentale, cari ne-au condus la înfăptuirea, întocmirea și organizarea noului nostru internat, menit să fie o nouă vatră de cultură românească în patria noastră. Țin, ca chiar cu acest prilej și chiar din acest loc să dau despre noul nostru internat informațiuni exacte spre orientarea părinților școlarii noștri.... În partițiunea arhitectonică a edificiului impozant ținut în stil românesc, — am stăruit să facem o separațiune completă între localurile cu diferite destinațiuni ale internatului. În edificiul internatului, care are un subsol, un parter și un etaj și se compune astfel din 3 părți principale, — fiecare din aceste 3 părți principale își are destinațiunea sa proprie și separată. *Subsolul* este destinat pentru *alimentare*, aoi sunt salele de mâncare și bucatăria cu depozitele și apartamentele sale auxiliare; — parterul înalt este destinat pentru petrecerea și munca de peste zi a elevilor, aoi sunt salele de studiu; — iar etajul este rezervat exclusiv pentru odihna de noapte, aoi sunt dormitoare și garderoba elevilor.

Prin această separațiune a localităților îndeplinim întâiu: un postulat igienic, într-aci numai în chipul acesta putem avea o curățenie ideală și o ordine exemplară în toate părțile edificiului, — al doilea: ținem samă de postulatul pedagogic al ușoarei supravegheri, având așa zicând totdeauna la un loc și sub ochii noștri pe toți elevii.

Câte-o rânduneala se întorcea la cuib, aducând mîscușii puilor golăși cari întindeau ciocurile cîrîpind. Soarele se lăsase în asfințit, de departe se auziau tîlângi sunând: Lelea Ana venise dela poartă să pregătească „răvarul” pentru lapte, dar când văzu pe moș Irimie cu capul pe masă se duse îngrijorată la el și mișcându-l de umăr, îl întrebă ce are. Moș Irimie să sculă oftînd, ochii îi erau încăși în lacrimi.

— „Ne cerea Dumnezeu, muere!” — zise cu vocea sugrumată moș Irimie și se îndreptă abătut către casă.

Cînd veni vaca din ciurdă, lelea Ioana o băgă în sură și-i puse iarba proaspătă dinaintea. Dar nu trecu mult și veni și Ileana, care se desbracă îndată de hainele cele bune și se apucă de muls.

Amurgul se împănza în asfințit ca niște palate strălucitoare din bazme. Din grădina trîlurile priveghitoarei picurau cînd rar, înăbușite ca smulse din strune, cînd curate și repezi, ca o ploaie de mîrgăritare.

Lelea Ana se așeză lângă fereastră și înțelegînd durerea bătrînului, care totodată era povestea amară a vieții ei, oftă adînc.

Tot considerațiunile igienice ne-au făcut să așezăm edificiul internatului cu 8 metri mai înăuntru de linia străzii, ferindu-l astfel de zgomotul și de praful străzii și dîndu-i totodată și din partea aceasta aer curat din grădinița ce se va întocmi pe locul dinaintea fațadei, care are o arie de 225 m. □ Grădina mare, care formează curtea internatului, completează condițiile igienice. Iar cînd în zile ploioase, școlarii nu vor putea eși la mișcare în curte, ne-am îngrijit de un loc de plimbare în chiar edificiul internatului, în care coridoarele sunt astfel construite, încît constituie adevărate hale de promenadă închise, iarna încălzite, avînd câte 11 ferestre foarte mari și astfel lumină completă. Aceste coridoare-hale sunt de toată frumusețea; ele au 3 metri și 1/2 înălțime și 33 în lungime, cu o arie de 115.5 m. □, fiind înalte de 4 metri. Sunt astfel de coridoare hale în uzul școlarii două: unul în parter și altul în etaj.

Și acum, stîmăți ascultători, în loc de-a Vă mai obosi cu înșirarea altor principii igienice și pedagogice, ce ne călăuzesc în întocmirea internă și în viața școlarii în internat, — Vă învîi, să petrecem noi cu toții o zi în internatul nostru, așa cum vor fi să petreacă fiii noștri, în cadrul regulamentului intern stabilit....

Eo dimineată frumoasă de Septembrie. Soarele nu a răsit încă peste culmile Tîmpei. La 5 și jum. signalul electric de deșteptare sună în întreg etajul, în toate dormitoare. Băieții se scoală și intră în salele de spălat lipite de dormitoare, unde la 6 de levoare fixe, avînd fiecare robinetul său separat dela conductul de apă și o clapă separată pentru scurgerea apei întrebunțate, — se spală și se îmbracă.

La 6 ore sunt gata cu toții și părăsesc dormitoare sub conducerea d-lor profesori inspectori ai internatului, cari au dormit și ei în odăile lor lipite de dormitoare elevilor și în directă legătură cu aceste. De-acum până deasăra la ocolare elevii nu mai au ce să caute în etajul edificiului. Toți se ocoară în parter și intră în salele de studiu, își scot cărțile din pulpituri și-și fac repetiția lecțiilor (pregătite ieri) sub supravegherea d-lor profesori inspectori. La 6 și 3/4 sună de dejun. Toți școlarii își iau cărțile și revizitează școlare și se ocoară în subsol, unde în salele de mîncare, la mesele așternute, li se servește dejunul. În 10 minute sunt gata cu toții și pleacă la școală, pentru că la 7 ore să fie fiecare în clasa sa. De-acum intră în activitate personalul de serviciu, care mătură, curăță și aerizează toate localele din edificiul. Apoi toată munca se concentrează în bucatărie, unde se încep lucrările de pregătire pentru prînz. La 10 ore, în pauza de recreație, elevii pot să vină dela școală la o mică gustare în salele de mîncare. La 11 ore o parte a elevilor, aceia, cari au isprăvit cu orele de lecție înainte de prînz, vin acasă, — își așează cărțile și revizitează în pulpiturile lor din salele de studiu și fiind liberi până la 12 și 1/4 ies în grădina să se joace.

La 12 și un pătr. se ia prînzul în salele de mîncare din subsol, împreună cu școlarii beneficiați și mesii studenților. Masa se începe și se sfîrșește cu o rugăciune și constă din 3 rînduri de bucate, pregătite și variate în cele mai igienice condițiuni în bucatăria proprie a internatului.

Nefind după prînz lecții la școală, decât câte 1 mult 2 ore de cîntări, de gimnastică sau alt obiect extraordinar, — școlarii — afară de aceste ore — dispun acum liber de timpul lor până la 5 ore p. m. În timpul acesta ei se plimbă, sau se joacă în grădina, unii fac lectură de distracție și pe urmă participă în grupe la jocurile gimnastice comune, ce se aranjează după un program anumit sub conducerea d-lor profesori inspectori în grădina internatului. La 4 ore elevii iau o mică gustare, ca la 10 ore înainte de amiază.

La 5 ore îi vedem pe toți elevii adunați în salele de studiu din parter, ocupându-și locurile la pulpiturile lor. Aci îi așteaptă domnii profesori-inspectori, cari își ocupă mesele lor așezate în fruntea fiecărei sale de studiu. E tăcere generală. Toți școlarii își fac lecțiile pentru mîine, iar profesorul inspector ajută și îndrumă pe școlarii mai mediori.

La 7 ore se sfîrșește silențiu. Urmează o recreație de 15 minute pe coridorul spațios. La 7 și un pătr. se ia cina în sufrageriile din subsol. După cînă vreo 20 de minute, este iarăși o mică recreație de digestie pe coridorul cel mare din parter. La 8 ore se intră în salele de studiu și până la 9 cînsuri este iarăși silențiu, preparație pentru mîine, tot sub aceeași supraveghere ca și înainte de cină. La 9 ore se aude signalul de stingere. Școlarii își grijesc revizitează și cărțile, și sub conducerea profesorilor inspectori se duc la ocolare, în dormitoare din etaj.

Înainte de ocolare toți elevii se înșiră militărește în dormitoare și sub comanda profesorilor-inspectori eșecută eșerciții gimnastice libere, combinate după un anumit program igienic. Durata acestor eșerciții este de 5—10 minute. După aceasta morfea își întinde aripile sale asupra întregului internat....

... Singura obiecțiune ce am auzit, că ni se face din unele părți față cu noul nostru internat, este, că ar fi prea scump, că taxa de 70 cor. pe lună ar fi prea mare.

La această obiecțiune — de altfel esplizabilă, dar din cauze financiare ce neputință de remediat, — observ că în Brașov azi școlarii noștri — în condiții din toate punctele de vedere prea puțin corăspunzătoare — plătesc la gazdă în medie câte 60 cor. pentru întreținere și ovarțir, — fără de a avea în casă îngrijirea gratuită medicală, — supravegherea pedagogică și mai cu seamă neprețuitul ajutor permanent la preparațiunile lor școlare, ne mai vorbind de condițiile igienice și de confort ale edificiului nostru cu desăvîrșire modern. Așadar plusul pentru toate aceste mari avantaje nu face decât 10 c. pe lună. Dacă cineva ține seamă de toate acestea, nu va putea să se împedecă serios de mărimea sumei de 70 cor. La cele arătate mai adaug, că în internatul nostru vor fi și 4—5 locuri gratuite pentru școlarii buni și săraci, și că s'au făcut pași, ca din marile fundațiuni românești pentru stipendii să se înființeze locuri fundacionale în internatul nostru pentru școlarii mai săraci, — ca astfel porțile lui să se deschidă deopotrivă pentru tinerimea noastră de toate categoriile materiale... Iată dar, că ne-am făcut datorința și în această direcție. Iar dacă insuficiența mijloacelor noastre materiale nu ne îngăduie să facem mai mult, — vina nu este a noastră.

De acum cu Dumnezeu înainte!

Dorind din toată inima să ne vedem cu bine la toamnă și să ne bucurăm cu toții de noua vatră de cultură românească, care va fi internatul nostru, pentru care stă a muncă cu dragoste și cu multă nădejde am jertfit, — declar anul școlar 1911/1912 de încheiat!

Promoțiune sub auspiciile Domnitorului.

Joi, în 11 Iulie, s'a ținut în aula universității din Cernăuți promoțiunea „sub summis auspiciis Imperatoris” la gradul de doctor în teologie a candidatului *Romul Cîndea*.

Din acest prilej s'au întrunit în aula festiv decorată profesorii universitari, asesorul consistorial Eusebiu Popovici, tatăl candidatului protopresbiterul Cîndea din Avrig, deputații Simeonovici, Dori Popovici și un mare număr de studenți.

La orele 11 a. m. a sosit reprezentantul Maiestății Sale Monarhului nostru, contele Dr. Rudolf Meran, șeful provinciei. Restorul magnific, profesorul Dr. Seghin, salutînd pe șeful Bucovinei în numele universității Franoisco-Ioseline, a constatat că este primul caz, cînd se promovează un cetățean al Ungariei „sub summis auspiciis Imperatoris” la universitatea cernăuțeană, și al doilea caz cînd se îndeplinește asemenea act serbătoresc la facultatea teologică a acestei universități. Primul candidat, care s'a împărțit de distincția preînaltă a promovării sub auspiciile Domnitorului, a fost profesorul Dr. Vasile Gîina, răposat în floarea vieții.

La sfîrșitul cuvîntului său, rectorul invită pe candidat să-și desvolte prelegerea științifică anunțată.

Di Cîndea, după aceasta, și-a ținut discursul: „Despre Teodor Studites, viața și activitatea sa, studiu din istoria bisericească”. Prelegerea instructivă a fost primită cu aplauze călduroase.

A luat apoi cuvîntul decanul facultății teologice, Dr. V. Tarnavsch, în numele facultății care a făcut propunerea, ca promoțiunea aceasta să se facă sub auspiciile Maiestății Sale Împăratului. Vorbind despre candidat a spus, că este născut la Avrig, în Ungaria, a studiat gimnaziul în Sibiu, s'a înscris la facultatea teologică în Cernăuți și a trecut toate examenele și rigoroasele cu rezultat eminent.

A urmat după aceasta promoțiunea; iar contele Meran, rostind o vorbire de reprezentant al Maiestății Sale, a predat candidatului *inelul* împărătesc.

Dr. R. Cîndea a adus omagii de recunoștință pentru grația înaltă a preabunului Monarh, care i-a acordat cea mai mare distincție ce o poate ajunge un cetățean academic.

La sfîrșit a mai vorbit Dr. Constantin Popovici, adresându-se către noul pro-

atunci de opt ani, iar fetița numai de câteva luni. Și de atunci până acum atâtea nopți nedormite de griji, traiul amărât dus în străini, departe de casa lui, toate, toate i se înșiră acum prin minte. Acum, — după atît amar de vreme, doi feciori sunt duși în lume, fără să le mai știe de urmă; altul însurat, departe, nu l-a văzut de cînd era copil, iar pe cel mai mic dintre ei trebuie încă să-l ajute acolo, în țara nemțească, până să-l vadă și pe el deasupra năcazului.

Ileana ieșise din casă gătită cu iia, cu altite și cu crătințele cele cusute cu fir și după ce mai aruncă un pumn de oucuruz gănilor se depărță ușor ca un fulg. Dela poartă se auziau gurile femeilor cari țineau sfat despre noutățile din săptămînă.

Moș Irimie se uită după Ileana până ce ieșise din curte și un zămbet amar îi înoremenire pe buze. Acum și fata asta e mare, — gîndi el, — și doar cu firea ei veselă mă mai mîngăia și eu. Și dacă n'ar fi mîne poimăne de măritat, și dacă nu l'ar trebui zestre și haine, mi-ar ajunge de amar am strîns până acum și n'ar mai trebui, om bătrîn să iau țările dealungul. Copleșit de atâtea gînduri moș Irimie oftă înădușit și își ascunse fața în palme.

De către deal adia o boare lină aducînd mirezme îmbătătoare de flori de tei.

movat și felicitându-l în numele facultății teologice din Cernăuț.

Serbaria s'a terminat cu aclamațiuni însuflețite la adresa Maiestății Sale Domnitorului nostru.

Secțiile „Asociațiunii”.

Secțiunile științifice-literare ale „Asociațiunii”, întrunite în sesiune ordinară în Sibiu, și-au ținut a doua ședință plenară Luni, în 15 Iulie nou.

Domnul Andrei Bărsan, presidentul „Asociațiunii”, deschide ședința la orele 11 și un sfert.

Se intră în ordinea de zi. Se cetește întâi rapoartele singuraticilor secțiunii, și anume: al celei literare prin raportorul Dr. Ales. Bogdan, al celei istorice prin raportorul Dr. Ioan Lupas, al celei de științe naturale și fizice prin raportorul Arseniu Vlaicu, al celei școlare prin raportorul Dr. Onisifor Ghibu și al celei economice prin raportorul Romul Simu.

Se iau apoi pe rând în dezbateri speciale, și se primesc următoarele propuneri:

Ala secțiunii literare:

Să se înceapă lucrările pentru editarea unui *dicționar portativ*, în care să fie explicate cuvintele neobișnuite la noi ale scriitorilor români; în scopul realizării acestei idei să se voteze din partea comitetului oențial suma de 1000 coroane, pentru acoperirea cheltuielilor.

Să se recomande clasei intelectuale române spre citire cărțile trecute într'un corespondenți se aleg următorii: Axente Banoiu, Const. Lacea, Dr. N. Drăgan, Alexandru Ciura, Ioan Agărbiceanu, Alexandru Tiple, Stefan Căcoveanu și Dr. Horia P. Petrescu.

Propunerea comisiei, că jumătate din premiul „Andrei Mureșianu” să fie acordat dlui T. R. Popescu, pentru lucrarea sa „Escrupuli prin Ardeal”, nu întrunește reglementarea majoritate de două treimi, deci nu se primește, ci se primește propunerea dlui Dr. O. Ghibu, ca dl Popescu să fie ajutat din partea Asociațiunii pe altă cale.

Pentru a se putea compune secția literară astfel, ca sediul ei să rămână și pentru mai departe în Brașov, domnul Andrei Bărsan demisionează din demnitatea de membru ordinar al acestei secțiuni, iar în locul său se alege membru ordinar Dr. Alexandru Bogdan; iar membrii corespondenți se aleg următorii: Axente Banoiu, Const. Lacea, Dr. N. Drăgan, Alexandru Ciura, Ioan Agărbiceanu, Alexandru Tiple, Stefan Căcoveanu și Dr. Horia P. Petrescu.

Ala secțiunii istorice:

Dicționarul despre numirile de localități cu populație română din Ungaria să se scoată în ediție nouă ampliată, încredințându-se cu compunerea lui domnii Nicolau Togan și Silv. Moldovan, autorii ediției prime.

Să se procure mai multe cărți de cuprins istoric și reviste istorice pe seama bibliotecii „Asociațiunii”.

Revista „Transilvaniei” să fie redactată cu începerea anului viitor de un comitet, în care să fie reprezentată fiecare secțiune prin un membru. Sunt designați următorii: Dr. Silviu Dragomir (secția Ist.), Octavian Goga (secț. literară), Victor Stanciu (secț. științifică), Dr. Onisifor Ghibu (secț. școlară) și I. I. Lăpădatu (secția economică).

Să se publice *acte și documente istorice*, adunate de membrii secțiunii istorice, iar în scopul acesta să se voteze suma de 1000 coroane.

La desvălirea bustului lui G. Barițiu, conferința despre viața și activitatea lui G. Barițiu o va ține dl Dr. Ioan Lupas.

Membrii corespondenți în secția istorică se aleg următorii: Mateiu Voileanu, Dr. Sterie Stinghe, Dr. Iacob Radu și Dr. Stefan Pop.

Ședința se ridică la ora 1 și se continuă la orele 3.

Se cetește propunerile secțiunii științifice.

Se decide, ca scrierile remase în urma decedatului membru Aurel Bratu să se tipărească pe spesele „Asociațiunii”.

Secțiunea și-a ales president în locul decedatului Simeon Stoica pe Dr. Ambroziu Chețianu, iar ca membru ordinar în locul vacant propune pe Ioan Corbu, și de membri corespondenți pe Iuliu Prodan, T. L. Blaga, Alexandru Borzea și Victor Stanciu. Ședința plenară îi acceptează pe toți.

Se primesc următoarele propuneri ale secției școlare:

Să se continue cu editarea „bibliotecii tineretului”, încredințându-se cu redactarea membrului Dr. Onisifor Ghibu.

Scrierile remase după decedatul Dr. Ion Borcia să se tipărească pe cheltuielile „Asociațiunii”.

„Abecedarul” preotului Navrea, compus pentru analfabeți, se predă spre cenzurare membrului Dr. Ioan Stroia, iar „Cartea Poporului” de Ioan Corbu, membrului Dem. Lăpădatu.

Propunerea dlui Dr. O. Ghibu, ca să se facă „Asociațiunea” membru la toate reuniunile învățătoresci și să trimită delegați la adunările lor generale, se primește, încredințându-se comitetul central cu executarea.

Membru ordinar se alege Dr. Onisifor Ghibu, iar membri corespondenți Dr. Octavian Prie și Dr. Seni, care trece dela secția istorică la cea școlară.

Discuție lungă și frumoasă a provocat propunerea, ca toți profesorii dela școlarele medii române să fie numiți membri corespondenți ai secției școlare. Aducerea hotărârii s'a amânat până la anul viitor.

Se primesc apoi următoarele propuneri ale secției economice:

Premiul de 100 coroane, pus pentru cea mai bună carte despre „Contabilitatea pentru popor”, să se dea manuscrisului cu numărul 6, ca cel mai bun.

Cu deschiderea plicului, pentru aflarea numelui autorului, se încredințează comitetul central. Autorilor altor trei lucrări li se exprimă laudă. Două elaborate se restituie autorilor.

Demisia membrului Dr. Cornel Diaconovich se primește. În locul său se alege membru ordinar I. I. Lăpădatu, iar membri corespondenți C. Herția, Constantin Pop și Adrian Oțoiu.

Propunerea de a se înființa a șase secție, *juridică*, se predă secției economice spre studiere, având să facă propunere la timpul său.

Fiind cu aceasta terminate lucrările secțiunilor, domnul Andrei Bărsan, presidentul „Asociațiunii”, mulțumește membrilor pentru interesul manifestat, și dorind ca hotărârile aduse să fie și realizate, declară închisă sesiunea ordinară a secțiilor științifice-literare ale „Asociațiunii”.

Între aclamări vii ședința s'a sfârșit la orele 5 și jumătate.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

On. membrii ai despărțământului XXIII. Turda al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți sprijinitorii ei, sunt invitați la *adunarea generală* ce se va ține în 4 August st. n. 1912 la 2 ore p. m. în biserică gr.-or. română din Sânmihai (Alsószentmihály) după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și alegerea bărbatilor verificatori.
2. Rapoartele secretarului, casarului și al bibliotecarului.
3. Alegerea comisiilor:
 - a) pentru cenzurarea rapoartelor comitetului, și
 - b) pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
4. Predarea bibliotecii înființate pe seama comunei S.-Mihai.
5. Eventuale disertațiuni.
6. Raportul comisiilor.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Pentru comitet:

Iuliu Vladușiu Dr. Valer Moldovan
director. secretar.

Convocare.

Comitetul filial Turda al „Societății pentru fond de teatru român” își va ține adunarea generală oențială în comuna Sânmihai (Alsószentmihály) la 4 August 1912, 5 ore p. m. cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casarului.
4. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și raportul acestei comisii.
5. Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală.
6. Eventuale propuneri.
7. Încheierea adunării.

La această adunare invităm pe toți membrii societății și pe toți aceia, cari doresc progresul fondului de teatru.

Turda, 14 Iulie 1912.

Iovian Murășian George Păteanu
prot.-preș. ort. rom. secretar.

NOUȚĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. Pentru inundații din Bănat s'a colectat în protopopiatul Făgăraș: dela comunele bisericesti Făgăraș K. 28 40 Răușor K. 18, Comana inf. K. 64 68 Veneția K. 66 32, Mândra K. 15 și Berivoi K. 5 40.

Vlaicu în Lugoj. După sborul isbutit dela Arad, inginerul Vlaicu va face o ascensiune la Lugoj în ziua de Duminecă 21 Iulie. Interesul și însuflețirea bănețenilor pentru sborul lui Vlaicu este extraordinar de mare. Un comitet organizator se îngrijeste de pregătirile trebuincioase.

Ofițeri români la Brașov. Luni seara a sosit în Brașov corpul ofițerilor din batalionul de vânători, staționat la Sinaia, spre a întoarce vizitele făcute de ofițerii noștri. Sub conducerea comandantului lor, locot. colonelul Berindei, au participat în ziua următoare la exercițiile trupelor aflate în Brașov. La amiază au luat masa în casina militară a ofițerilor. După amiază au vizitat orașul și au asistat la un concert pe promenadă, iar cu trenul de sară s'au napoiat la Sinaia.

Monument. Profesorii universitari din Iași au luat inițiativa de a ridica un monument filosofului român Vasile Conta. Monumentul va fi ridicat în grădina universității. Se vor emite liste de subscripție pentru adunarea fondului necesar.

Gazul dela Șermășel. Se anunță din Cluj, că gazul subpământean dela Șermășel va fi utilizat din partea statului. O mare parte a gazului va fi condusă peste Alba-Iulia la fabrica dela Cudjir, pentru a fi întrebuințat la focal topitoarelor de acolo.

Ordin revocat. Ministrul nostru de comerț a revocat ordinul de oprire a ziarului vienez *Die Zeit*.

Gimnaziu de fete în Fiume. Cu începutul anului școlar din Septembrie 1912 se va deschide la școala superioară de fete în Fiume clasa a cincea gimnazială. Clasele următoare, a șasea, a șaptea și a opta se vor înființa pe rând în anii școlari viitori.

Aeroplan pentru armata noastră. Ministrul de război a cumpărat zilele acestea cu 55 mii de coroane dela fabrica Lohne-Daimler un monoplan, cu care locotenentul Blaschke a obținut frumoase rezultate la concursul dela Aspern. În același timp armata a comandat la firma numită alte zece aeroplan în preț de 550 de mii de coroane.

La manevrele mari. Se anunță din Viena, că la manevrele mari din anul acesta vor lua parte, pe lângă un balon dirijabil, și patru sprezece aeroplan.

Dela jocurile Olimpice. Din Stockholm se știe, că reprezentanții Statelor unite au obținut rezultatele cele mai strălucite și la jocurile olimpice din vara aceasta. S'au repetat succesele atletilor americani câștigate în Atena, Paris, St. Louis și Londra. Cei mai mulți profani cred, că recordul acesta neobișnuit este a se atribui așa numitului „trenaj”, adică deprinderilor stăruitoare. Cauza de căpetenie însă este alta, și anume: puterea corporală a atletilor americani întrece cu mult pe a europenilor. Sportul în lumea nouă este o lucrare serioasă, cu care se ocupă atât bărbatii, cât și femeile.

Societatea secolului al optsprezecelea. O elită de artiști, scriitori, savanți și politicieni francezi s'a constituit sub conducerea lui Claretie și Poincaré, ca să înființeze *Societatea secolului al optsprezecelea*. Reuniunea aceasta are de scop păstrarea culturii din marele veac, și va lucra prin ținere de conferințe și expoziții, precum și prin întemeierea unei reviste potrivite scopului.

Petrecere și excursiune. Universitarii români din jurul Făgărașului invită la petrecerea de vară împreună cu excursiune, aranjată pe „Râul Dejanilor” Duminecă în 8/21 Iulie. Întâlnirea e în Recea, între orele 8 și 9 dimineața, când se va face plecarea la locul hotărât. Programul constă din excursiune, dans, jocuri sociale, declarațiuni și cântări. Petrecerea se ține într'un pavilion de cetină, și seara se continuă în sala otelului comunal din Vaida-Recea. Pentru acoperirea spesei: contribuiri benevole. — V-nitul net e destinat pentru ajutorarea nefericitorilor dela Lisa.

Absintul oprit. Guvernul Statelor unite, cum se vestește din Washington, a oprit importul de absint cu ziua de 1 Octombrie 1912.

Expoziție plutitoare. O societate de mari industriași din New York a hotărât să organizeze o expoziție plutitoare a produselor lor. Industriașii au cumpărat un vas din cele mai mari, unde se va întocmi expoziția, iar vasul acesta va călători prin toate porturile oceanului. Călătoria se va începe în toamna acestui an și va ține până în primăvară.

Comoara ieziților. În zilele acestea a plecat o expediție către insulele Corot, ca să scoată din mare comoara ieziților cufundată pe vremuri de către pirați. Aur și pietri scumpe, în valoare de 480 milioane de coroane, zac pe fundul mării. Averele acestea o luaseră cu sine ieziții din Peru, când fuseseră exilați din republica americană. Acum s'a format un sindicat, care are de scop să aducă la lumină din întunecimea mării comoara aceasta gigantică.

Galbeni din vechime. Din Brașov se știe: La demolarea unei case vechi, înainte cu doi ani, s'a găsit între scândurile podului o cutie mică de lemn cu 452 buci de galbeni. Specialiștii au prețuit valoarea aurului la 15 mii coroane. Casa o cumpărase, înainte de găsirea comoarei, un orolitor cu numele Iosif Nagy dela un major. Vechiul proprietar, pe temeiul tradițiilor păstrate în familie, avea cunoștință că în clădirea sa veche, de câteva sute de ani, sunt ascunse comori; de aceea la vânderea casei a pus condiție, ca în caz, când s'ar afla averile ascunse, să i se dea lui a treia parte. La găsirea banilor, majorul a cerut însă jumătate din ei. În procesul, care s'a terminat nu demult la tribunalul din Brașov, s'a hotărât ca majorul să primească a treia parte, iar calfa de zidar care a dat peste comoară, a cincea parte din bani, restul este al proprietarului actual. Muzeul național din Budapesta are drept să-și aleagă și să cumpere piesele mai rare, care-i convin, din galbenii amintiți.

Ziua de Duminecă în Anglia. Despre obiceiurile engleze aflăm date interesante într'o revistă străină care, între altele, știe următoarele: Ziua de Duminecă în Anglia este o zi de repaos absolut, ideal. Atunci încetează la englezi ori ce muncă. Teatrele și celelalte locuri de distracție sunt închise; oăci nimeni nu le cercetează. Înainte de amezii lumea se duce la biserică; după serviciul divin tinerimea face o preumblare. După masă urmează odihnă absolută. Muzică, joc de cărți, vizite nu se obișnuiesc Dumineca; vremea distracției este Sâmbătă după amiază. Lumea funcționarilor și a negustorilor își termină Sâmbătă la amezii tot lucrul săptămânii, ca în aceeași zi să aibă puțin timp și de petrecere.

La legatul Dr. Ion Borcia pentru ajutorarea copilor săraci din Săliște, aplicați la meserii al Fondului Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași, neconsolabila dnă Elena Dr. I. Borcia, profesoară, dăruiește întru vecinica pomenire a neuitatului său soț Dr. Ion Borcia, 20 cor. La același legat au mai dăruit: Popovici Mondoc, învățător (Sebeșul sup.), Constantin Popovici, paroh (Burjuc), Ioan Frâncu, paroh (Cetea), câte 50 bani, Lazar Vraciu, directorul băncii „Oriental” (Dobra), 60 bani; Petru Simion, librar și Ioan Vasile, calfa librar, câte 30 bani. Starea legatului, inclusiv 56 bani interese capitalizate, cor. 170 36. Pentru priinos, aduce calde mulțumiri, în numele comitetului „Reuniunii școlărilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, prezident.

Săpături în Samaria. Guvernul turcesc a permis în 1908 unei expediții arheologice dela universitatea Harvard să facă săpături în Samaria Palestinei. Conducătorul expediției este profesorul Reisner, care a aflat acum în Samaria o clădire veche de mare importanță științifică. A aflat adică palatul regelui Ahab, cunoscut din biblie. Pe locul, unde s'au început săpăturile, se găseseră în adâncimea pământului rămășițele din cinci epoci culturale. În stratul cel mai deasupra sunt ruinele unui oraș roman, sub dânsul urmează rămășițele unui oraș grecesc, mai jos ale unei localități asiriane, apoi ale unei evreești, și în sfârșit în stratul cel mai de jos sunt ruinele orașului Canaanitilor, — despre acestia profesorul Reisner constată, că aduceau jertfe de oameni. S'au găsit în straturile de sus zidurile clădirilor puternice ale marelui Irod și numeroase inscripțiuni evree, între care s'a ceteș și numiri cunoscute din biblie. Profesorul amintit a făcut raport amănunțit despre cercetările sale de până astăzi.

Nr. 8201 Plen.

(216) 1—3

CONCURS.

În secțiunea pedagogică a seminarului arhiepiscopesc sunt vacante 2 catedre de profesori anume catedra pentru studiile: Pedagogia, Didactica și Metodica, Psihologia, Istoria pedagogiei și școala practică și catedra pentru studiile: Aritmetica, Geometria, Științele naturale, Fizica, Chimia și Economia, pentru ocuparea cărora prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Cererile de concurs sunt a se adresa consistoriului arhiepiscopesc provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez că sunt români greco-orientali din patrie;
2. Testimoniu de maturitate dela vreo școală medie din patrie.
3. Absolutor teologic.
4. Diploma de profesor pentru institutele pedagogice de stat, sau diplomă de profesor pentru școlile medii cu studiile principale din grupele indicate.
5. Eventuale alte documente recomandatoare.

Cererile intrate după terminul concursual nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința consistoriului arhiepiscopesc plenară ținută la 2 Iulie 1912.

Consistorul arhiepiscopesc.

Nr. 398.

(219) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul Vasile Dobre din parohia de cl. III **Căpâlna** (Sebes Kápolna) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 30 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergin Medean
protopresbiter.

Nr. 250/1912.

(214) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. a II-a **Vulcan** cu fina **Aninoasa** din tractul Hațegului, conform rezoluției Prea Venerabilului Consistor arh. dto 12 Iunie a. c. Nr. 6328 Bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul amintit, iar concurenții pre lângă prealabila încunoștințare a subsemnatului să se prezinte în parohie spre a cânta, predica ori celebra.

Hațeg, la 29 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 410/1912.

(211) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Pottingani**, se scrie concurs repetit, a 4-oară, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele cuprinsă în coala B. pentru întregirea dela stat.

Petenții au a-și aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta, respective celebra.

Brad, la 22 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zărandului.

Vasile Dămian
protopresbiter.

Nr. 312/1912.

(221) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Vulceș** și filia **Herepeia**, protopresbiteratul Deva — pe baza rezoluției Prea Venerabilului Consistoriu Nr. 6720 Bis. 1912 să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a cuvânta și a celebra în sfânta biserică pe lângă ordinea stabilită în conțelegere cu protopresbiterul.

Deva, la 22 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 306/1912 prot.

(220) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Șaldorf**, protopresbiteratul Mediașului, în urma Prea Venerabilului Consistoriu Arhiepiscopesc de dto 8 Mai 1912 Nr. 5388 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat prezentându-se în vreo Duminecă ori sârbătoare și în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Mediaș, la 26 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea
protopop.

Nă. 7699/1912 arv.

(218) 1—3

Edict de licitație.

Din partea subsemnatului scaun orfanal comitatens să publică că casa și curtea minorenților Eugen Roman și consoții situată în piața comunei Săliște și cuprinsă în protoc. f. No 16 A + No—ord. I, Nro top. 30, 31 și în protoc. f. 17 A + ord. I Nro top. 32 să va vinde din mână liberă prin licitație publică în 2 Septemvrie 1912 nou la 10 oare a. m. în cancelaria oficiului primăriei comunale din Săliște.

Prețul de strigare e 50.000 coroane sub care preț realitatea nu se va vinde.

Doritorii de a lua parte la licitație au a depune în bani gata ori în libel de depunere un vadiu de 5000 coroane la mâna comisariatului însărcinat de a efectua licitația.

Condițiunile speciale să pot vedea în decursul oarelor de oficiu începând dela publicarea acestui edict până la ziua licitației în espediul scaunului orfanal comitatens și la primăria comunală din Săliște.

Sibiu, la 6 Iulie 1912.

Scaunul orfanal comitatens:

Mangezius
președinte.

Nr. 423/1912.

(207) 2—3

Concurs.

Pe baza rezoluției consistoriale Nr. 7331/1912 școl. se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela 1-a publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională română gr.-or. din **Gelmar**.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 250 cor. din repartitie, iar restul de 750 cor. dela Venerabilul Consistoriu și din întregirea dela stat, ce se sperează a primi, precum și cvartir liber în edificiul școale, relut de grădină, iar 50 cor. pentru încălzirea salei de învățământ.

Alesul învățător este obligat a conduce și cânta cu elevii răspunsurile liturgice Dumineca și în sârbători.

La cvinvenal alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la această școală.

Concurenții să se prezinte în vreo Duminecă sau sârbătoare înainte de alegere în biserică pentru a face cunoștință cu poporul și să-și înainteze cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral al Orăștiei.

Orăștie, 26 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Concurs.

Se caută un candidat de profesor, care a dat cenzura, sau cel puțin examenul fundamental din fizică și matematică, este sănat și voește să ocupe în 1/14 Sept. a. c. un post de pedagog în internatul școlii medii ort. românești din Brașov.

Pedagogul ales va primi în cele 10 luni de școală toată proviziunea obișnuită în internat, o odaie separată și de atâtea ori câte 80 coroane, câte oare va avea să propună pe săptămână la școlile amintite (cam 7 oare). Afară de aceste oare de lecții datorita principală a pedagogului va fi să asiste în internat la oarele de studiu ale elevilor, să ia parte la excursiunile și jocurile lor și să fie totdeauna cu ei, de câte ori apar în corpore la masă, la festivități, la biserică și la alte ocaziuni.

Rugarea însoțită de atestatele recerute să se adreseze „Eforiei” școlilor centrale ort. rom. din Brașov până în 25 Iulie v. a. c. și candidatul — dacă se poate — să se prezinte personal la subscrierul și la direcțiunea școlilor medii.

Brașov, din șed. Eforiei ținută în 25 Iunie v. 1912.

Dr. Vasile Saftu
protopop și președintele Eforiei.

Nr. 412/1912.

(199) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. din **Șibot**, tractul Orăștiei să deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000 dela biserică 775 cor., restul de 225 cor. e cerut dela stat. Cvinvenalele să socotesc după 5 ani de serviciu la această școală.
 2. Cvartir în natură și 2 stângini de lemne.
 3. Un 1/4 jug. grădină în natură sau relut în bani. Învățătorul ales e obligat să instrueze elevii și să cânte cu ei cântările sf. liturgii în biserică în Dumineci și sârbători.
- La acest post în sensul concluziunii comitetului parohial din 27 Noemvrie 1911, să admit și vor fi preferite și candidațiile de învățătoare.

Doritorii și doritoarele de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopresbiteral rugărilor instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar și anume: Estras de botez, absolutor, diploma de învățător, învățătoare, ultimul testimoniu despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recomandare și să se prezinte în vreo Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 4 Iulie n. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 614/1912 prot.

(198) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile noastre mai jos înscrise din tractul Agnita se anunță concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Nocrichiu**, salariu anual 1000 cor., din care 272 cor. dela biserică și popor, 60 cor. sunt prețul la 4 stângini de lemne de stejar puse la dispoziția învățătorului și 668 cor. sunt ajutor de stat, 1/4 jug de grădină; cvartir în edificiul școalei. Cvinvenalele se vor cere dela stat. Învățătorul ales e îndatorat a conduce elevii în Dumineci și sârbători la biserică și a cânta cu ei. Cunoștințele de muzică și cari se vor obliga a instrui și conduce coral în biserică vor fi preferiți.

2. **Hundrubechiu**, salariu anual 1000 cor. din care 261 cor. prin repartitie, 45 cor. arunc de 5% după dare, 200 cor. ajutor dela P. V. Consistor, 494 cor. ajutor dela stat pe baza documentelor alesului învățător, 1/4 jug. grădină cvartirul în natură, eventual relut. Cvinvenalele se vor cere dela stat. Alesul învățător se îndatorează a instrui elevii de școală și tinerimea adultă în cântări bisericesti și a cânta cu ei în biserică în Dumineci și sârbători.

Concurenții la aceste posturi sunt datori, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezinte în vreo Duminecă sau sârbătoare în respectiva biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul; iar petițiile de concurs instruite cu estras de botez, atestat despre studiile premergătoare (pentru Hundrubechiu IV clase gimnaziale), absolutor de pedagogie și diplomă de învățător, eventual și alte documente recomandatoare, să le trimită la oficiul ppece subsemnat.

Agnita, 23 Iunie 1912.

În înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 7477 Bis.

(205) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna de clasa a III-a **Almașul-mare Jo seni**, tractul Geoagiului, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român” pre lângă emolumentele din coala B. despre ajutorul dela stat.

Suplicele concursuale instruite conform legilor în vigoare să se aștearnă la oficiul protopresbiteral al Geoagiului, având petenții cu restricțiunile regulamentari a se prezenta în termenul deschis în comună la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședința consistoriului arhiepiscopesc ca senat bisericesc ținută la 19 Iunie 1912.

Consistoriul arhiepiscopesc.

Szám: 1982/1912.

(202) 2—3

Pályázati hirdmény.

Szeben vármegye szászsebesi járáshoz tartozó és nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött felsőpányi községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni ohajtokat, hogy az 1883 évi I. tc. 6 §-a illetve az 1900 évi XX tc. 3 §-ában előirt képesítéüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi július hó 27-ig d. u. 4 óráig hozzám nyutsák be.

A román nyelvnek szóval és írásban való teljes bírása nélkülözhetlen feltétel képez.

A javadalmazás a következő:

1. Fizetés készpénzben a községtől 980 K.
2. Egy kert természetbeni használat 20 Korona.
3. 7 és 1/2 öl tűzifa értéke, melyből az iroda is fűtendő 28 Kor.
4. Világosítási átalány 48 Kor.
5. Lakbér 100 Kor.
6. Fuvar és napidij átalány 240 Kor.
7. Állami kiegészítés 572 Kor.
8. A magánmunkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak. A 3 pont alatti fa természetben adatik.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Szászsebes, 1912 július 7-én.

A járási főszolgabíró:

Graef.

Un tinăr român

absolvent din școala comercială ca începător (practicant) să caute a imediată intrare la un Institut de asigurare ungurească, la centrală în Budapesta. Pe lângă vorba și scrisoarea română, să recere ungară și germană.

Oferte sunt în limba română și ungară a se trimite la Redacția acestei foi.

(222) 1—2

Numai timp scurt pe piața Hermann.

Pentru prima oară

Expoziția Nordică

singura existentă în lumea întreagă.

O Balenă

Lungimea totală de 22 metri 27 cm. În viață greutatea se calculă la 200.000 Kg.

Hienă de Mare

Lungimea 5 metri 10 cm. Acest pește este groaza Marinarilor în Marea Mediterană și în Oceanul Atlantic.

Direcțiunea mai expune Preparate și diferite specii de varietăți ca:

Câine de Mare

(phoca vitulina)

Crocodil de Nil

(Aligator)

Rechin Cenușiu

sau Scufundator

Se întâmpină în Marea Glacială Nordică etc.

Orangutanul Jack

Urișul pădurilor vergine din Africa Apuseană. Înălțimea 2 metri 7 cm. lungimea celor 2 brațe întinse 2 metri 8 cm.

Diferite oase din scheletul Balenei, precum și Colecția Aparatelor întrebunțate la primăria Balenelor. La fiecare jumătate oră explicațiuni științifice.

Deschiderea dela 10 ore a. m. până la 10 seara.

Prețuri moderate.

Invităm pe Onor. Public a vizita Expoziția de Balene fiind singura Curiozitate Zoologică.

(196) 3—3

Direcțiunea.